

UBND HUYỆN GIA LÂM
PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**HƯỚNG DẪN CÔNG TÁC CHUYÊN MÔN BỘ MÔN ĐỊA LÝ
CẤP THCS NĂM HỌC 2019-2020**

Thực hiện sự chỉ đạo của Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội, phòng Giáo dục và Đào tạo Gia Lâm hướng dẫn công tác chuyên môn bộ môn Địa lý cấp THCS năm học 2019-2020 như sau:

I. Nhiệm vụ trọng tâm

1. Tiếp tục đẩy mạnh việc triển khai thực hiện Chương trình (CT) giáo dục phổ thông (GDPT) theo tinh thần Luật Giáo dục 2019; Đẩy mạnh việc triển khai thực hiện Nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28/11/2014 và Nghị quyết số 51/2017/QH14 ngày 21/11/2017 về đổi mới chương trình, sách giáo khoa GDPT; Quyết định số 404/QĐ-TTg ngày 27/3/2015 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Đề án đổi mới chương trình, sách giáo khoa GDPT; Chỉ thị số 16/CT-TTg ngày 18/6/2018 của Thủ tướng Chính phủ về đẩy mạnh đổi mới chương trình, sách giáo khoa GDPT; Công văn số 1106/BGDĐT-GDTrH của Bộ GDĐT về việc xây dựng Chương trình giáo dục địa phương.

2. Tăng cường đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) và kiểm tra, đánh giá (KTĐG) tích cực theo định hướng phát triển năng lực HS; ôn luyện kĩ càng theo chuẩn kiến thức kĩ năng của từng khối lớp, theo hệ thống câu hỏi trực tuyến môn Địa lí lớp 8, 9 cấp THCS; chuẩn bị thật tốt cho việc tiếp tục đổi mới thi tuyển sinh lớp 10 THPT năm học 2020 – 2021; đa dạng hóa các hình thức giáo dục, chú trọng các hoạt động trải nghiệm, nghiên cứu khoa học của HS; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong dạy và học.

3. Đổi mới quản lí trong việc ứng dụng CNTT quản lí điểm của HS, nhất là sử dụng sổ điểm, học bạ và sổ liên lạc điện tử; học tập, ôn luyện và kiểm tra đánh giá trực tuyến.

4. Tuyệt đối chấp hành các qui định về quản lý dạy thêm, học thêm.

II. Các nhiệm vụ cụ thể

1. Về việc thực hiện kế hoạch giáo dục

- Tiếp tục rà soát nội dung SGK, tinh giản những nội dung dạy học vượt quá mức độ cần đạt về kiến thức, kỹ năng của CT GDPT hiện hành; điều chỉnh để tránh trùng lặp nội dung giữa các môn học, hoạt động giáo dục; bổ sung, cập nhật những thông tin mới phù hợp thay thế cho những thông tin cũ, lạc hậu.

- Xây dựng kế hoạch dạy học môn Địa lí phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường theo hướng sắp xếp lại các tiết học trong sách giáo khoa nhằm tạo thuận lợi cho việc áp dụng các phương pháp và kĩ thuật dạy học tích cực; chú trọng giáo dục đạo đức và giá trị sống, rèn luyện kĩ năng sống, thực hành pháp luật; tăng cường các hoạt động nhằm giúp HS vận dụng kiến thức liên môn vào giải quyết các vấn đề thực tiễn.

Kế hoạch giáo dục các môn học, hoạt động giáo dục của tổ/nhóm chuyên môn phải được hiệu trưởng nhà trường phê duyệt, báo cáo Sở GDĐT trước khi thực hiện và là căn cứ để kiểm tra, giám sát, nhận xét, góp ý trong quá trình thực hiện.

- Quá trình xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục của tổ/nhóm chuyên môn được thực hiện theo hướng dẫn tại Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 của Bộ GDĐT

- Nội dung dạy học và hoạt động giáo dục tăng cường cần tập trung vào việc phụ đạo học sinh yếu, bồi dưỡng học sinh giỏi phù hợp với năng lực và năng khiếu của từng nhóm đối tượng nhằm phát triển năng lực học sinh; tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp, nghiên cứu khoa học; giáo dục kỹ năng sống, giá trị sống cho học sinh.

2. Đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá

a. Thực hiện đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học

- Xây dựng kế hoạch bài học theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực, tự học của học sinh thông qua thiết kế tiến trình dạy học thành các hoạt động học để thực hiện cả ở trên lớp và ngoài lớp học (Gợi ý các bước: Khởi động/Trải nghiệm/ Tạo tình huống xuất phát - Hình thành kiến thức - Thực hành/Luyện tập - Vận dụng - Mở rộng/Hướng dẫn tự học).

- Chú trọng rèn luyện cho học sinh phương pháp tự học, tự nghiên cứu SGK để tiếp nhận và vận dụng kiến thức mới thông qua giải quyết nhiệm vụ học tập; dành nhiều thời gian trên lớp cho HS luyện tập, thực hành, trình bày, thảo luận, bảo vệ kết quả học tập của mình; GV tổng hợp, nhận xét, đánh giá, kết luận để học sinh tiếp nhận và vận dụng.

- Đẩy mạnh việc vận dụng dạy học giải quyết vấn đề, các phương pháp thực hành trong bộ môn; tăng cường liên hệ thực tiễn

- Xây dựng hệ thống câu hỏi hợp lý, phát triển tư duy của học sinh. Tăng cường các câu hỏi tạo điều kiện để học sinh được bày tỏ quan điểm, chính kiến ngay trong giờ học về các vấn đề địa lí kinh tế - xã hội hiện nay.

- Sử dụng kết hợp nhiều phương pháp phù hợp với bài dạy và đối tượng học sinh, tăng cường sử dụng đồ dùng dạy học. Đặc biệt, sử dụng đúng, đủ các phương tiện dạy học như Bản đồ, Atlas Địa lí Việt Nam để tạo hứng thú và nâng cao kỹ năng Địa lí cho học sinh. Các câu hỏi khai thác Atlas Địa lí Việt Nam.

- Đa dạng hóa các hình thức dạy học, ngoài dạy học ở trên lớp cần chú ý các hình thức dạy học ngoài thực địa, phòng thực hành Địa lí hoặc các hoạt động ngoại khóa, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, nghiên cứu khoa học của học sinh; sử dụng các hình thức dạy học trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông như: dạy học trực tuyến, trường học kết nối...

b. Đổi mới kiểm tra, đánh giá

- *Tổ chức chặt chẽ, nghiêm túc, đúng quy chế ở tất cả các khâu* ra đề, coi, chấm và nhận xét, đánh giá học sinh trong việc thi và kiểm tra; đảm bảo thực chất, khách quan, trung thực, công bằng, đánh giá đúng năng lực và sự tiến bộ của học sinh.

- *Chú trọng đánh giá thường xuyên đối với học sinh*: đánh giá qua các hoạt động trên lớp; đánh giá qua hồ sơ học tập, vở học tập; đánh giá qua việc học sinh báo cáo kết quả thực hiện một dự án học tập, nghiên cứu khoa học; đánh giá qua bài thuyết trình (bài viết, bài

trình chiếu, video clip,...). Giáo viên có thể sử dụng các hình thức đánh giá nói trên thay cho các bài kiểm tra thường xuyên hiện hành.

- *Kết hợp đánh giá trong quá trình dạy học, giáo dục và đánh giá tổng kết cuối kỳ, cuối năm học; đánh giá của giáo viên với tự đánh giá và nhận xét, góp ý lẫn nhau của học sinh, đánh giá của cha mẹ học sinh và cộng đồng. Khi chấm bài kiểm tra phải có phần nhận xét, hướng dẫn, sửa sai, động viên sự cố gắng, tiến bộ của học sinh.*

- *Thực hiện nghiêm túc việc xây dựng đề kiểm tra 1 tiết, cuối học kì, cuối năm học theo ma trận và viết câu hỏi phục vụ ma trận đề.*

Đề kiểm tra bao gồm các câu hỏi, bài tập (tự luận hoặc trắc nghiệm) theo 4 mức độ yêu cầu (nhận biết, thông hiểu, vận dụng, vận dụng cao); **phù hợp với năng lực thực tế của HS và cập nhật yêu cầu đổi mới tuyển sinh vào lớp 10 THPT**. Căn cứ vào mức độ phát triển năng lực của HS, GV và nhà trường xác định tỉ lệ các câu hỏi, bài tập theo 4 mức độ yêu cầu trong các bài kiểm tra trên nguyên tắc đảm bảo sự phù hợp với đối tượng và tăng dần tỉ lệ các câu hỏi, bài tập ở mức độ yêu cầu vận dụng, vận dụng cao.

- *Kết hợp linh hoạt giữa kiểm tra trắc nghiệm và tự luận, đảm bảo cả phần lí thuyết và kĩ năng. Tập trung vào kĩ năng Địa lí như: nhận dạng biểu đồ, xử lí số liệu, vẽ đúng các dạng biểu đồ yêu cầu và nhận xét biểu đồ; nâng cao yêu cầu vận dụng kiến thức liên môn vào thực tiễn.*

- Đề xuất và lựa chọn, hoàn thiện các câu hỏi, bài tập kiểm tra theo định hướng phát triển năng lực để bổ sung cho thư viện câu hỏi của nhà trường; tăng cường xây dựng ngân hàng câu hỏi trắc nghiệm môn Địa lí theo lớp học, chuẩn bị tốt về kiến thức, kĩ năng cho đổi mới kì thi tuyển sinh lớp 10 THPT.

- Đảm bảo chất lượng đại trà, quan tâm đến giáo dục mũi nhọn, coi trọng việc giúp đỡ HS học tập yếu, kém.

3. Hoạt động bồi dưỡng chuyên môn.

a. Xây dựng các chủ đề

- Việc xây dựng các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh yêu cầu đối với môn Địa lí ở các trường THCS như sau: mỗi khối lớp xây dựng 01 chủ đề/học kỳ; Các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh phải được thể hiện trong kế hoạch dạy học bộ môn và được thống nhất trong tổ/nhóm chuyên môn.

- Trong năm học, mỗi quận, huyện thực hiện 01 đến 02 chuyên đề sinh hoạt chuyên môn cho toàn quận, huyện.

b. Sinh hoạt chuyên môn của trường, của quận, huyện

Đổi mới phương thức, nâng cao hiệu quả hoạt động của tổ/nhóm chuyên môn thực hiện theo công văn 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 của Bộ GD-ĐT và công văn 10801/SGDĐT-GDTrH ngày 31/10/2014 của Sở GD-ĐT:

- Đầu tư nghiêm túc, xây dựng kế hoạch tổ/nhóm chuyên môn cụ thể, chi tiết, khoa học thể hiện rõ chỉ tiêu, giải pháp của từng nhiệm vụ cụ thể; kế hoạch sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn thiết thực, không hình thức, giảm các thủ tục hành chính.

- Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn trong các trường, cụm trường tập trung theo hướng nghiên cứu bài học (phân tích bài học minh họa nên chọn các bài dài, bài khó, bài có nội dung giảm tải,...); các chuyên đề, chủ đề dạy học tích hợp liên môn; phân tích, đánh giá về chất lượng đề thi, kiểm tra định kì, phân tích kết quả làm bài của học sinh; trao đổi, thảo luận về các PPDH, KTDH tích cực, phương pháp hướng dẫn học sinh tự học ...

- Việc dự giờ không chỉ nhận xét giáo viên mà chủ yếu thông qua việc quan sát, nhận xét hoạt động học tập của học sinh để từ đó điều chỉnh việc tổ chức dạy học của giáo viên.

Lấy hành vi học tập của học sinh làm trung tâm thảo luận. Chú ý trả lời hệ thống câu hỏi: HS học như thế nào? HS đang gặp khó khăn gì? Nội dung, phương pháp, hệ thống câu hỏi có phù hợp và tạo hứng thú cho HS không? Kết quả cuối cùng có được cải thiện hay không? Nếu cần điều chỉnh thì điều chỉnh gì và điều chỉnh như thế nào?...

- Chủ động triển khai các hoạt động chuyên môn trên trang mạng “Trường học kết nối”

4. Về các kỳ thi:

* **Đối với học sinh lớp 8:** Huyện tổ chức thi Olympic nhằm phát hiện những học sinh giỏi vào tháng 3/2020.

* **Đối với học sinh lớp 9**

- **Thi HSG thành phố**

+ Hình thức thi: Tự luận

+ Thời gian làm bài: 150 phút. Thang điểm 20

+ Phạm vi:

▶ Lí thuyết:

- Địa lí tự nhiên Việt Nam
- Địa lí Kinh tế - xã hội Việt Nam

▶ Kỹ năng:

- Sử dụng Atlas Địa lí Việt Nam.
- Biểu đồ: xử lí số liệu, vẽ và nhận xét.
- Phân tích bảng số liệu về tự nhiên, dân cư, kinh tế.

- **Thi vào lớp 10 THPT (nếu có)**

+ Ôn luyện kĩ càng theo chuẩn kiến thức, kĩ năng. Sử dụng hệ thống câu hỏi trực tuyến để ôn tập, kiểm tra.

+ Chủ động xây dựng hệ thống đề ôn luyện với phạm vi kiến thức trong cả năm, định dạng, mức độ của mỗi đề tương tự như đề thi minh họa tuyển sinh vào lớp 10 THPT đã được Sở GDĐT công bố.

5. Dạy học lồng ghép giáo dục quốc phòng và an ninh

Triển khai dựa trên Kế hoạch 3464/KH-SGDĐT ngày 16/8/2018 của Sở GDĐT Hà Nội

- Mục đích, yêu cầu:

+ Xây dựng, phát triển tư duy; giáo dục kỹ năng sống, nhân cách con người Việt Nam yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, tự hào và tự tôn đối với truyền thống đấu tranh chống ngoại xâm của dân tộc, có ý thức tổ chức kỷ luật, tinh thần đoàn kết, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào.

+ Giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường THCS phải phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, được tiến hành lồng ghép thông qua nội dung các bài học đã có trong chương trình, sách giáo khoa và thông qua các hoạt động ngoại khóa.

- Nội dung:

Căn cứ mục tiêu và nội dung bài học, kinh nghiệm thực tế, giáo viên lồng ghép nội dung giáo dục quốc phòng và an ninh vào bài giảng, tập trung vào các kiến thức nâng cao kỹ năng sống thông qua hình ảnh lịch sử, các hiện vật mang tính giáo dục, các hoạt động trải nghiệm, tổ chức hội thi, hội thao tìm hiểu kiến thức quốc phòng và an ninh.

- Địa chỉ lồng ghép

Stt	Lớp	Tên bài	Hình thức, nội dung lồng ghép
1	Lớp 6	Từ bài 03 đến bài 05	Giới thiệu bản đồ hành chính Việt Nam và khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với biển Đông và hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa.
2	Lớp 7	Bài 10: Dân số và sức ép dân số tới tài nguyên môi trường ở đới nóng	Ví dụ về sự gia tăng dân số có ảnh hưởng đến đời sống vật chất và môi trường tại một số thành phố lớn ở nước ta.
		Bài 11: Di dân và sự bùng nổ đô thị ở đới nóng	Ví dụ để chứng minh sự bùng nổ đô thị làm gia tăng các tệ nạn xã hội, từ đó phá vỡ môi trường tự nhiên và xã hội.
		Bài 17: Ô nhiễm môi trường ở đới ôn hòa	Ví dụ để giải thích nguyên nhân dẫn đến ô nhiễm môi trường.
3	Lớp 8	Bài 24: Vùng biển Việt Nam	- Những cơ sở pháp lý của nhà nước ta để khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với biển Đông và hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa.
		Bài 30: Thực hành đọc bản đồ Việt Nam (trang 100)	- Giới thiệu các mốc chủ quyền chủ yếu trên đất liền và biển, đảo.
4	Lớp 9	Bài 14: Giao thông vận tải và bưu chính viễn thông	Ví dụ về giao thông vận tải và bưu chính viễn thông gắn với quốc phòng và an ninh.
		Bài 38: Phát triển tổng hợp kinh tế và bảo vệ tài nguyên môi trường biển - đảo.	Ví dụ để chứng minh phát triển kinh tế biển phải gắn với nhiệm vụ quốc phòng và an ninh
		Bài 39 (tiếp theo): Phát triển tổng hợp kinh tế và bảo vệ tài nguyên môi trường	
		Bài 40: Đánh giá tiềm năng kinh tế	

6. Về dạy học Địa lí địa phương

- Thực hiện theo Công văn số 9422/SGD&ĐT-GDTrH ngày 22/9/2015.

- Từ năm học 2013-2014 *dạy học Địa lí địa phương theo bộ tài liệu mới* “Tài liệu ĐỊA LÍ HÀ NỘI - CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG” biên soạn năm 2013. Các trường đảm bảo để giáo viên có tài liệu giảng dạy, học sinh có tài liệu học tập.

- Cần kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh sau khi học tập Địa lí Hà Nội. Hình thức kiểm tra Địa lí Hà Nội cần đa dạng: kiểm tra miệng, kiểm tra viết 15 phút, kiểm tra 1 tiết. Nội dung kiểm tra có thể là 1 câu hỏi hoặc một phần nội dung của câu hỏi.

- Sở GD-ĐT sẽ kết hợp kiểm tra việc triển khai dạy học Địa lí Hà Nội trong các đợt kiểm tra, thanh tra chuyên môn đối với các cơ sở giáo dục.

- Trong Kế hoạch dạy học các tiết dạy Địa lí địa phương phải được bố trí phù hợp với khung phân phối chương trình. Địa lí địa phương của quận, huyện chỉ dạy tích hợp với ĐỊA LÍ HÀ NỘI vào các tiết dự phòng, hoặc tuyên truyền bằng các hình thức khác, không dùng thay thế cho các tiết dạy ĐỊA LÍ HÀ NỘI.
